

UITGANGSPUNTENPROGRAMMA
VERKIEZINGEN 1998

LIJST

De democratie
DAT BENT U

Auteurs

Hans Hulst, Hein Steinen en Dr. Sjef de Jong met bijdragen van de kandidaten van Het Kiezers Collectief

Democratisch concept

Op 6 mei doet een nieuwe politieke partij mee aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Deze politieke groepering heet Het Kiezers Collectief. Deze partij is opgericht door mensen die vinden dat burgers op dit moment te weinig invloed hebben op de politiek. Zij vinden het ook belangrijk dat de mensen zich weer betrokken voelen bij de maatschappij en de politiek in Den Haag. Zij willen vooral die mensen gaan vertegenwoordigen die geen vertrouwen meer hebben in de huidige politieke partijen.

Volgens deze nieuwe partij telt voor de andere partijen het eigen partijbelang meer dan het belang van de burgers. De Tweede Kamerleden van deze nieuwe partij kunnen zich nadrukkelijk wèl volledig onafhankelijk opstellen van de partij. Voor deze nieuwe politieke partij is de eerste prioriteit de mening van de Nederlandse kiezer te vertegenwoordigen. De belangrijkste plannen van deze nieuwe partij zijn:

- Belangrijke niet commerciële belangengroepen, die anders weinig politieke invloed hebben, kunnen in de Staten Generaal en de Provinciale Staten via deze partij hun stem laten horen. Dit kan zowel op verzoek van deze groepen, maar ook op verzoek van deze nieuwe partij gebeuren. Aldus vindt er een verbreding plaats van de basis voor besluitvorming.
- Bij besluiten wordt er onderzoek onder de Nederlandse bevolking gedaan. Hiermee wordt de mening van de Nederlandse bevolking gepeild. Bij stemmingen zal het stemgedrag van deze partij een afspiegeling zijn van de mening van de bevolking. Op deze manier hebben burgers, als bij referendum, directe invloed op het nemen van besluiten.
- De telefoon, teletekst en internet worden in de toekomst middelen waarmee de mensen hun oordeel over politieke besluiten kunnen geven, zoals de keuze voor een coalitie of minister-president en dergelijke.

Een samenvatting vooraf

Als twee rode draden, die met elkaar zijn verbonden, loopt door het denken en doen van Het Kiezers Collectief de zorg voor de democratie in al haar verschijningsvormen en de zorg om deze democratie te beschermen en uit te breiden. Het is nodig de voorwaarden te schapen om deze zorg inhoud te geven. In een maatschappij waar armoede heerst en grote delen van de Nederlanders zich daardoor niet meer betrokken voelen bij de uitoefening van de democratie, dient het volgende bewerkstelligd te worden.

Bij beslissingen die genomen moeten worden dient in een vroeg stadium de mening van de kiezers gepeild te worden en tot uiting gebracht te worden in het parlement.

De individuele parlementsleden van Het Kiezers Collectief zullen soms verschillende meningen in het Parlement naar voren brengen en verschillende standpunten innemen. Natuurlijk kan en moet de mening van de individuele vertegenwoordiger ook een belangrijke rol spelen. De volksvertegenwoordigers van Het Kiezers Collectief zijn vrij en onafhankelijk in hun handelen. Zij worden op geen enkele wijze gehinderd door partijdiscipline.

De tweedeling

Grote groepen in onze samenleving bevinden zich voor wat betreft het vervullen van hun levensbehoeften in de laagste regionen van de behoeftenpiramide. Hun dagelijkse zorgen voor de invulling van fysieke behoeften is zo veel omvattend en zo essentieel dat ieder uitreiken naar een hogere behoefte slechts als wensdroom kan bestaan. Voor veiligheid zijn zij totaal afhankelijk van de overheid en die stelt hen daarin keer op keer teleur. Bescherming laat absoluut te wensen over. De stabiliteit in hun leven is hen in de afgelopen decennia door tal van maatregelen ontnomen. Zij verkeren bij voortduring in een haast grenzeloze economische onzekerheid. Zij zijn de controle over hun leven grotendeels kwijt. Ze worden geregeerd door een voortdurend gebrek aan geld en de zorg om onder die omstandigheden de touwtjes aan elkaar te knopen. Hun economische situatie

plaatst hen in een volstrekt isolement. Het zelfrespect staat bij voortduring onder druk door de opinies van de maatschappij.

Daarnaast heeft de economische ontwikkeling van de afgelopen jaren een veel grotere groep in de samenleving wèl die welvaart gebracht; de mensen in deze groep worden wèl in staat gesteld om de gehele behoeftepiramide te doorlopen. We hoeven daaraan niet veel woorden te besteden. Om ons heen kijkend zien we in welke welvaart wij thans baden.

De verwijdering tussen beide groepen wordt in de maatschappelijke discussies aangeduid als de tweedeling in de samenleving. Wij hebben slechts getracht onder gebruikmaking van de behoeftepiramide, aan te geven dat er fundamenteel iets mis is met de verdeling van de verschillende levensbehoeften in deze piramide. Door de tweedeling staat de democratie onder druk, zoals reeds eerder aangegeven. Wij bevinden ons thans op een hellend vlak. Steeds minder mensen beslissen over de belangen van steeds meer mensen, steeds meer mensen voelen zich aan de kant staan, steeds meer mensen worden in de peilingen als zwevende kiezers geregistreerd, steeds meer mensen hebben geen vertrouwen meer in de huidige politieke partijen, steeds meer mensen brengen een proteststem uit, steeds meer mensen maken de gang naar de stembus niet meer. Het democratisch gehalte van het Nederlandse polderlandschap en het daarbij behorende model, ligt ver beneden peil.

De democratie, dat bent u !

In zijn hoedanigheid van minister president houdt Wim Kok het volk voor dat het goed gaat met Nederland. Immers, op de drempel van de 21e eeuw trekt de economische groei aan, daalt de werkloosheid en groeit Schiphol als kool. Het afgelopen jaar werd tijdens de algemene beschouwingen dan ook gerept van een feestbegroting.

Het Kiezers Collectief vindt de feestvreugde van Paars misplaatst. Nog steeds staan honderdduizenden mensen aan de kant, zonder uitzicht op werk. Nog steeds speelt de consument in onze overlegeconomie een bijrol, en kent Nederland sinds enige tijd een heus armoedeprobleem. En nog steeds moeten milieubelangen wijken voor winstbejag. Als klap op de vuurpijl is daar bovendien de crisis van de democratie: nooit hadden zoveel mensen, zo weinig vertrouwen in het oplossend vermogen van de politiek.

De Nederlander ervaart de alledaagse politiek als een ver van zijn bed show. De enorme publiciteit in de media en dan vooral op de tv ten spijt. Die media-aandacht lijkt de verwijdering tussen burger en politiek zelfs in de hand te werken. In 2Vandaag, in Netwerk en Nova zit dagelijks een scheut landelijke politiek. En dat zijn dan alleen nog maar de publieke zenders. De commerciële zenders, de kranten en de radiostations contribueren ook hun deel in deze informatiebrij. De kijker, lezer en luisteraar wordt overvoerd met nieuws uit Den Haag, de politiek wordt door de media meedogenloos naakt aan het publiek getoond.

De stemmers van vier jaar geleden zien, dat alle beloften ten spijt het in de dagelijkse politiek toch vooral gaat om de mannen en vrouwen en niet om de zaak. Partijprogramma's verdwijnen na de verkiezingen in de onderste la, zodra de toekomstvisie door de coalitiegenoten in een dwingend compromis-regeringsprogramma is vastgelegd en dichtgetimmerd. De daarop volgende jaren zijn doorgaans voorspelbaar. Het coalitieregime, dat voorkomt dat een partij uit de regeringsboot valt en vooral het partijregime, dat voorkomt dat individuele kamerleden uit de partijboot vallen, zorgen voor de voorspelbaarheid van de gebeurtenissen. Het dualisme ten spijt en de Spijtdemocratie ten spijt. Spijt ook in de zin van wrevel en ergernis. Te veel spijt dus.

De kijkende, horende en lezende kiezer ziet dat er maar bar weinig terecht komt van het uitgangspunt dat de volksvertegenwoordiger zonder last of ruggespraak, dat wil dus zeggen onafhankelijk en naar eigen inzicht en oordeel, de belangen van het gehele Nederlandse volk vertegenwoordigt. Discussies over meningen, standpunten en daaruit voortvloeiende beslissingen zijn vergeven van een te nadrukkelijke dwang tot coalitiebehoud en handhaving van partij-ideologie

en stemdwang. De rit uitzitten en het pluche koesteren. Er wordt in het licht van de schijnwerpers veel en vaak schijnbaar op het scherp van de snede gedebatteerd, maar bij het scheiden van de markt staat men te vaak niet voor zijn zaak.

Concurrentiepolitiek tekent het gedrag van de politieke partijen in en buiten de Kamer. Profileren ten koste van de ander, dat wel. Maar dan vooral zonder brokken te maken. De Nederlandse kiezer ziet wat er om hem heen gebeurt en herkent zich te vaak niet in de vertaling daarvan in de Haagse werkelijkheid. Het parlement verkwanselt de waarden en normen van de Nederlanders, die het zegt te vertegenwoordigen. Het belang en het unieke karakter van de publieke zaak zijn naar de achtergrond gedrongen.

Partijbesturen en kaders bepalen de politieke koers van een partij, waarbij het aantal partijleden in geen enkele verhouding staat tot het bij die partij behorende electoraat. Dit electoraat kan op geen enkele andere wijze dan door lid te worden, invloed uitoefenen op de partij van zijn keuze. De partij zelf is duidelijk niet aansprekend genoeg om het eigen electoraat daartoe te kunnen uitnodigen.

De zorg over de verwijdering tussen kiezer en gekozene, en de slechte afstemming van het beleid op de behoeften van de burger, baarden de oprichters van Het Kiezers Collectief zorgen. De gevolgen van deze onvolledige behoeftebevrediging lieten zich dan ook raden: veel burgers weten niet meer op welke partij te stemmen, of brengen een proteststem uit. Anderen hebben het bijltje er bij neer gegooid en stemmen maar helemaal niet meer.

Het Kiezers Collectief is opgericht omdat we denken dat het ook anders kan. Door het product democratie, zoals dat geleverd wordt door de politiek, weer optimaal af te stemmen op het waardesysteem van de afnemer (de burger/consument), en deze zo weer te interesseren voor de democratie.

Maar hoe denkt Het Kiezers Collectief dit te bewerkstelligen? Door de invoering van waardepolitiek, waarbinnen een voortdurende bezinning plaatsvindt op de essentie van politieke activiteiten, en waar voortdurend de meningen van het volk worden geïnventariseerd. Weten wat de Nederlander wil, zorgen dat wat hij/zij wil voor het voetlicht wordt gebracht en instaan voor de realisatie ervan. Vrij van belemmeringen als partij-ideologie, coalitie- en partijpolitiek. Vrij van fractiedwang en het daaruit voortvloeiend stemgedrag. Een politiek dus van de menselijke maat. En beslissingen durven nemen onder onvoorwaardelijke handhaving van deze menselijke maat.

Uw stem klinkt door in de Tweede Kamer

Het Kiezers Collectief stelt zich tot taak om als een advocatencollectief de belangen te behartigen van niet-commerciële publieke belangenorganisaties en groeperingen in de samenleving bij het tot stand komen van wet- en regelgeving. Zoals advocaten in staat zijn om cliënten te verdedigen met als oogmerk het waarborgen van rechtsbescherming voor eenieder, ongeacht de aard van de te verdedigen zaak. Zo zullen de volksvertegenwoordigers van Het Kiezers Collectief de politieke rechten en belangen van de Nederlandse bevolking die zij vertegenwoordigen in het Nederlandse Parlement verdedigen. Zij controleren daartoe niet alleen de regering en het staatsapparaat. Zij zien het ook als hun taak om controle uit te oefenen op de aard en wijze waarop de overige politieke partijen met oog voor het algemeen belang, de belangen van eerder genoemde groeperingen tot inzet van hun politiek maken. Zij zullen handelen vanuit een voortdurende bezinning op de essentie van de politieke activiteiten. Het optreden van de volksvertegenwoordigers van Het Kiezers Collectief zal bovendien te allen tijde onafhankelijk zijn.

Vrij en onafhankelijk

Het Kiezers Collectief is daarmee geen oppositiepartij en zal evenmin een regeringspartij kunnen worden. De groepering zal in de kamer telkens spreekbuis zijn van die delen van de samenleving, die hen daartoe verzoekt. Telkens onderscheidende en anders samengestelde, echter wel getalsmatig belangrijke niet-commerciële belangenorganisaties kunnen een beroep doen op de "Advocaten" van Het Kiezers Collectief om hen bij de behandeling van voor hen belangrijke politieke thema's te vertegenwoordigen. Daarnaast zullen de leden van het collectief uit eigener beweging contact zoeken met geïnstitutionaliseerde maar ook ad-hoc groeperingen waarvan

de mening van belang kan of zal zijn bij een evenwichtige behandeling van onderhavige zaken in het Nederlandse Parlement. Het Kiezers Collectief neemt geen zaken in behandeling, doet geen uitspraken over en neemt geen posities in, daar waar het aangelegenheden betreft die strijdig zijn met de grondwet en dan vooral met artikel 1 van onze grondwet. Daarnaast wordt hun handelen mede bepaald door de Universele Rechten van de Mens en stellen zij de persoonlijke integriteit van de mens en de onaantastbaarheid van het menselijke lichaam (fysisch en psychisch) buiten iedere discussie.

Het Kiezers Collectief stelt zich bovendien mede tot taak die Nederlanders die het vertrouwen in de hedendaagse politiek hebben verloren te vertegenwoordigen in de Tweede Kamer. Aldus verandert de Tweede Kamer in een verzameling vertegenwoordigers van het totale electoraat. Het is evident dat het alternatief in de vorm van Het Kiezers Collectief een werkelijke en noodzakelijke schifting tussen kaf en koren aan de uiterst rechterzijde van het politieke krachtenveld zal bewerkstelligen. Een CD-stem op 6 mei wordt daarmee een onomwonden en heldere stem voor discriminatie.

Leidinggevend voor het stemgedrag van de volksvertegenwoordigers van Het Kiezers Collectief is zoals gezegd de mening van hen die zij vertegenwoordigen: het gehele Nederlandse volk. Dit betekent onder andere dat het stemgedrag van de fractie van Het Kiezers Collectief in de Kamer een directe afspiegeling zal zijn van de publieke opinie. Er kan dus ook gesproken worden van een permanent referendum.

Vanzelfsprekend is het dan van het grootste belang om de vinger stevig aan de pols van de publieke opinie te houden. Het Kiezers Collectief is dan ook van plan om een voortdurende discussie aan te gaan met de burger. Bij dit tweerichtingsverkeer zal volop gebruik gemaakt worden van moderne telecommunicatietechnieken. Een ieder wordt opgeroepen om via die moderne media actief deel te nemen aan de democratie. Daarnaast worden marktonderzoeken georganiseerd met als objectief het in kaart brengen van de mening van de Nederlandse bevolking met betrekking tot politiek aanhangig gemaakte zaken. Dit onderzoek zal een belangrijke leidraad zijn bij de positiebepaling van onze fractie.

Het Kiezers Collectief heeft niet de illusie de voorgestelde veranderingen zonder slag of stoot te kunnen doorvoeren. Rome is per slot van rekening ook niet in een dag gebouwd. Een complicatie is bovendien de versplintering van het partijstelsel, die het sluiten van compromissen welhaast onvermijdelijk maakt. Het Kiezers Collectief wil graag een constructieve bijdrage leveren aan de totstandkoming van het beleid. Het programma dat nu voor u ligt is geen hard onderhandelingsstuk tijdens dit proces, maar niets meer of minder dan een verzameling uitgangspunten. Uitgangspunten die de lezer, hopelijk, aanzetten tot meedenken, en aldus een nuttige rol kunnen vervullen in de publieke discussie.

Bestuur en democratie

Als we het zo veelgeroemde poldermodel aan een nadere blik onderwerpen valt een ernstig hiaat in het model op. Werkgevers en werknemers blazen in de overlegeconomie hun partijtje wel mee, en ook de overheid doet, soms als scheidsrechter, een forse duit in het zakje. Wie echter praktisch buitenspel staat is de burger/consument, die als eindgebruiker van het geproduceerde toch cruciaal is. Aan het landelijke overleg - in bijvoorbeeld de SER - mogen consumentenorganisaties niet meedoen. De (welzijns)wensen en voorkeuren van de consument spelen dus geen rol van betekenis. Zeker, veel producenten doen onderzoek naar consumentenvoorkeuren, maar op nationaal niveau wordt met het welzijn van de consumerende burger, bijvoorbeeld met betrekking tot een schoon milieu, nauwelijks rekening gehouden. Het Kiezers Collectief acht een bijstelling van het poldermodel daarom noodzakelijk. Wij willen hiervoor de volgende oplossingsrichtingen in de maatschappelijke discussie inbrengen en roepen belangengroepen in de samenleving op hierover met elkaar in discussie te treden.

- Consumenten worden vertegenwoordigd in overheid adviserende instanties. De dominantie van werkgevers en werknemers wordt doorbroken door ook goed georganiseerde vragers mee te laten onderhandelen. De SER bestaat voor 30% uit op politieke kleur benoemde kroonleden. Zo adviseert de politiek zichzelf en ontstaat de schijn van belangenverstrengeling. Het Kiezers Collectief staat voor andere dan op politieke kleur benoemde SER-leden. Vertegenwoordigers van consumentenorganisaties krijgen in de Sociaal Economische Raad een aandeel vergelijkbaar met werkgevers- en werknemersorganisaties.
- Een Economisch Hof wordt ingesteld. Dit Hof kan een veto uitspreken over de begroting indien cijfers, conclusies of verwachtingen niet gedekt worden door gangbare wetenschappelijk inzichten. Aldus wordt reeds tijdens de beleidsvoorbereiding een instituut met waakhondfunctie ingesteld, vergelijkbaar, maar met meer bevoegdheden dan, de Rekenkamer. Mogelijk kan het Hof een versterkte opvolger zijn van het CPB.

- Overheid en regering dienen voeling te houden met de preferenties van de burger. Daartoe worden regelmatig grootschalige consumentenonderzoeken verricht die die voorkeuren in kaart brengen (naar voorbeeld van het onderzoek “Zorgen voor morgen”, dat NIPO uitvoerde in opdracht van ons wetenschappelijk bureau de Kamer voor Consument- en Burgerbelangen). De overheid houdt bij haar besluitvorming terdege rekening met de uitkomsten van dit onderzoek.

De 0% voorkeursdrempel

In Nederland wordt door een zeer kleine groep mensen, de actieve partijleden, bepaald op wie de kiezer zijn stem uit kan brengen. Bovendien stellen deze politiek actieven de lijstvolgorde vast. Van die volgorde kan alleen worden afgeweken wanneer er door een kandidaat zeer veel voorkeurstemmen zijn behaald. In de praktijk echter blijken de meeste nieuwe leden met een minimaal aantal stemmen in de Kamer te verzeilen. Bovendien krijgen kandidaten op wie wel flink gestemd is geen voorrang. Wie zelf door duizenden kiezers als een goede kandidaat wordt aangemerkt kan zo toch buiten de boot vallen, terwijl een hoger geplaatste collega, die slechts gesteund wordt door familie en vrienden, voor vier jaar plaats kan nemen op het Haagse pluuche. Het democratische principe “de meeste stemmen gelden” is daarmee verlaten.

Het Kiezers Collectief vindt dit een slechte ontwikkeling. In onze visie is het de kiezer, en niemand anders, die bepaalt wie er mag optreden als volksvertegenwoordiger. Het feit dat iemand zich binnen een partijorganisatie voor langere tijd verdienstelijk heeft gemaakt kan dan ook geen reden zijn om een belangrijk democratisch principe te laten varen. Het Kiezers Collectief stelt voor om de kieswet zo te wijzigen dat het aantal gehaalde stemmen per kandidaat bepalend wordt voor zijn positie op de kieslijst. Daartoe wordt de zogenaamde 0% voorkeursdrempel ingevoerd. Via dit systeem stelt de kiezer in feite de echte lijstvolgorde vast. Door bovendien de kandidaten in alfabetische volgorde te presenteren verliest de lijsttrekker zijn oneigenlijke voordelen, en is een maximale democratische legitimatie van de volksvertegenwoordiging gegarandeerd.

Het referendum in de Tweede Kamer vanaf 6 mei a.s.

Het Kiezers Collectief acht het vanzelfsprekend dat burgers invloed kunnen uitoefenen op besluitvorming. Een van de manieren om dat te realiseren is om beleid zoveel mogelijk te decentraliseren en op lokaal niveau bindende referenda mogelijk te maken. Deze kunnen vooraf geïnitieerd worden, als natuurlijk uitvloeisel van een publieke discussie, of achteraf, wanneer burgers de behoefte voelen om corrigerend op te treden. Wel is het van belang dat referenda niet alleen de voor of tegen keuze bieden, maar ook de implicaties van een keuze opnemen in de vraagstelling. Wanneer bijvoorbeeld een prestigieus bouwproject wordt goed bevonden dient ook aangegeven te worden dat daardoor wellicht de gemeentelijke belastingen dienen te stijgen, of een ander troetelkind van het publiek in de ijskast moet.

Het stemgedrag van de volksvertegenwoordigers van Het Kiezers Collectief zal ingegeven worden door de mening van hen, die zij vertegenwoordigen: het gehele Nederlandse Volk. Op deze wijze fungeren de door de volksvertegenwoordigers uitgebrachte stemmen van Het Kiezers Collectief in de Tweede Kamer als een referendum van het electoraat, maar dan dus in de kamer zelf. Ter verduidelijking: de wijze waarop door het Nederlandse volk gedacht wordt over politieke issues, waarover het Parlement zich zal uitspreken, zal legitimatie zijn voor de stemverhouding binnen de fractie van het Kiezers Collectief. Dit referendaal stemgedrag zal vervolgens autonoom fungeren naast de uitspraak van de gevestigde politieke partijen over politieke onderwerpen. Hiermee wordt telkenmale helder of de stemverhouding binnen de Kamer strookt met de eventueel heersende meningen in de Nederlandse samenleving.

Grondwet en rechtspraak

Wanneer een burger vindt dat een besluit of wet van de overheid in strijd is met de grondwet, moet hij of zij de mogelijkheid hebben om via het rechtssysteem de misstap ongedaan te laten maken. Tot dusver was dat niet mogelijk; het was, en is, rechters verboden om aan de grondwet te toetsen. Het Kiezers Collectief wil dit toetsingsverbod opheffen en rechters de mogelijkheid geven om, wanneer de grondwet wordt geschonden, corrigerend op te treden. De grondwet is het fundament van onze moderne democratie, het is dus gepast dat een ieder de grondwet in acht neemt.

Het democratische proces

Kiezers kiezen gekozenen. Maar vaak is voor de burger niet helder wat de gekozenen met het aan hem verstrekte mandaat uitvoert. Hoe kwam de parlamentsfractie van partij x tot haar tegenstem bij een van de kernpunten van het regeringsprogramma? Wat heeft het kabinet gedaan, en waarom? Waarom steunden oppositiepartijen het kabinetsbeleid de ene keer wel, en de andere keer niet? Stuk voor stuk relevante vragen die antwoord behoeven wil de kiezer een verantwoorde beoordeling kunnen maken aan het eind van de rit. De pers, die zich vooral richt op incidenten en meningsverschillen, verschaft deze antwoorden niet. Het Kiezers Collectief pleit daarom voor het instellen van een onafhankelijk bureau dat de doelstellingen van beleid vooraf schetst en, na verloop van tijd, in voor burgers begrijpelijke taal, aangeeft wat er van terecht is gekomen. Deze objectieve informatie kan bijvoorbeeld verstrekt worden via een landelijk huis-aan-huis blad, of via een tv-rubriek op prime-time. Krant en tv-rubriek kunnen daarnaast aangewend worden om, middels interviews, kamerleden en bestuurders wat meer gezicht te geven. Zo kan de burger weer voeling krijgen met het politieke spel en haar spelers.

Een andere doorn in het oog van de democratie lievende burger is het politieke debat in de Tweede Kamer, en daarbuiten. Partijen betrekken hun stellingen vaak al voor de plenaire vergadering, zonder eerst in de Kamer alle argumenten aan te horen en die bij hun afweging te betrekken. Die standpunten worden vervolgens voor het voetlicht gebracht in a) moeilijk te volgen jargon of, b) demagogische stijbloempjes. Als klap op de vuurpijl blijken onderwerpen die in NOVA, of een willekeurig dagblad, breed zijn uitgemeten meer aandacht te krijgen dan onderwerpen die qua maatschappelijke implicaties vele malen ingrijpender zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een te hard rijdende minister of het wachtgeld van een voormalige overheidsdienaar.

Het beeld dat oprijst is dat van een politiek die druk in de weer is met de waan van de dag, en die weinig aandacht schenkt aan een zorgvuldige besluitvorming. Het debat verzandt mede hierdoor vaak in een loopgravenoorlog. Wie onder druk van argumenten van mening verandert leidt immers tot gezichtsverlies, en dus houden alle partijen stevig vast aan hun eigen mening. De politiek verwordt daardoor steeds meer tot een uitwisseling van standpunten met, als sluitstuk, het tellen van de koppen. Van een dialoog is amper sprake. De grootste heeft gelijk. En de oppositie? De oppositie kijkt, weinig democratisch, toe.

Het Kiezers Collectief acht een cultuuromslag noodzakelijk. Van een cultuur met de nadruk op demagogie en het kwantitatieve gelijk moeten we weer toe naar een cultuur die zich richt op waarheidsvinding. Hoor en wederhoor dienen ook in de Tweede Kamer de norm te worden.

Een cruciale rol in dit veranderingsproces wordt gespeeld door de kamervoorzitter. De voorzitter is in een goed functionerende democratie de persoon bij uitstek om bij te sturen wanneer demagogie de overhand krijgt en hoofd- en bijzaken door de Kamer met elkaar worden verward. Een onafhankelijke, los van politieke partijen, opererende voorzitter is dan gewenst.

De voorzitter nieuwe stijl zal optreden als procesbegeleider die de kwaliteit en de voortgang van het debat in de gaten houdt en, waar nodig, ingrijpt. Ook moet het mogelijk worden om relevante deskundigen bij het debat aanwezig te laten zijn, zodat in geval van onduidelijkheid ter plekke helderheid kan worden geschapen. Het kamerlid dat zich verschuilt achter slechte informatie wordt zo snel ontmaskerd. Op termijn leidt dit tot een zuiverder debat, waarin de inhoud, zoals het hoort, weer voorop staat.

De gekozen kabinetsformateur

Het Kiezers Collectief acht het opruimen van een laatste ondemocratische steen des aanstoets noodzakelijk. En wel de, uit democratisch oogpunt, dubieuze gang van zaken rond de benoeming van kabinetsformateur en -informatuur. Deze sleutelfiguur in de totstandkoming van kabinetten werd tot dusver achter gesloten deuren, en zonder opgaaf van redenen, door de Koningin aangewezen. Volgens Het Kiezers Collectief betreft het hier een procedure die het recht op informatie van de burgers, en haar vertegenwoordigers, schendt. Bovendien kan de Koningin geen verantwoording afleggen voor haar keuze, en is elke democratische legitimatie dus afwezig. Het Kiezers Collectief kiest daarom voor formateurs/informateurs die door het nieuw gekozen parlement worden aangewezen. Op deze manier klinkt indirect het oordeel van de kiezer door in de keuze van de formateur/informatuur. Plezierig is daarnaast dat de nieuwe bouwers van het kabinet in alle openbaarheid aan het werk worden gezet, de soms raadselachtige aanstellingen behoren daarmee definitief tot het verleden. Het Kiezers Collectief zal door haar referendaal stemgedrag van 6 mei hierop een voorschot nemen. Wijziging van de wetgeving is dus in onze optiek weliswaar gewenst, echter niet noodzakelijk om reeds vanaf 6 mei effect te sorteren.

Wie kent het beeld niet: een lege plenaire vergaderzaal, vijf woordvoerders in debat met een minister, op de publieke tribune het handjevol die-hards onder de parlementaire journalisten. Alleen tijdens het integraal uitgezonden vragenuurtje loopt de Kamer tegenwoordig nog vol. Het Kiezers Collectief acht dit een slechte ontwikkeling: kamerleden worden niet gekozen op hun specialistische kennis over (bijvoorbeeld) de haringvisserij, maar veeleer op hun persoon en een algemene inhoudelijke notie. Een terugkeer naar het generalisme is dus op zijn plaats. En dan is het aanwezig zijn des te meer gewenst. Het Kiezers Collectief pleit daarom voor de invoering van een aanwezigheidsplicht. Een ander punt van zorg zijn de gekozen volksvertegenwoordigers die na heibel in de boezem van de fractie op eigen houtje doorgaan. Vooral de laatste parlementaire periode stak dit fenomeen sterker dan ooit de kop op. In de visie van Het Kiezers Collectief een ongewenste situatie. Wie de partij verlaat dient de met behulp van de partij veroverde zetel ter beschikking te stellen aan een kandidaat die het programma van de partij nog wel onderschrijft.

Tot slot

Wij willen nogmaals benadrukken, dat al hetgeen hiervoren geschetst is niets anders is dan een programma van uitgangspunten op basis waarvan in de maatschappij nieuwe ideeën ontwikkeld kunnen worden. Wij willen hierin graag als aanjager functioneren. (Dat geldt overigens nadrukkelijk niet voor het concept waarmee wij in de Tweede Kamer willen gaan opereren.)

De discussie dient zowel in de maatschappij als in de politiek gevoerd te worden. En wat ons betreft door dezelfde partijen. Voor wat betreft de niet-commerciële belangenorganisaties, zullen wij als Het Kiezers Collectief functioneren als hun Tweede Kamer "Advocaten". Wij zullen hen in de gelegenheid stellen om hun mening in het hoogste democratische college van ons land naar voren te brengen.

De beslissingen worden uiteindelijk in datzelfde parlement genomen. Het Kiezers Collectief staat ervoor dat de stem van de Nederlander bij die beslissingen rechtstreeks in de Tweede Kamer zal doordringen. Niet zoals nu, twee keer in een periode, namelijk aan het begin en aan het eind van de zittingsperiode van de Tweede Kamer; maar voortdurend gedurende de hele rit. De burger en consument krijgt waar hij recht op heeft: een optimaal functionerende democratie.

En met burger en consument bedoelen wij alle burgers en consumenten, vijftien miljoen mensen. Iedere Nederlander moet in de gelegenheid gesteld worden aan de democratie deel te nemen. Daarvoor moet niet alleen aan een aantal immateriële eisen voldaan worden. Voorop staan momenteel de inwilliging van materiële eisen, die de tweedeling in onze maatschappij teniet zullen doen. De burger en consument weet dat wanneer het met de democratie slecht verloopt, het uiteindelijk ook met de economie en zijn eigen welvaart anders zal lopen dan hij of zij voor ogen heeft.

Het woord is op 6 mei a.s. aan de kiezer en een stem op Het Kiezers Collectief biedt uitzicht op een voortdurend doorklinken van dat woord in de vier jaar nadien.

**HET
KIEZERS COLLECTIEF**